МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки моря

Кафедра менеджменту

Код РНПД

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

ПІДПРИЄМНИЦТВО

Entrepreneurship

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

тип дисципліни – вибіркова

мова(и) викладання – українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «ПІДПРИЄМНИЦТВО» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей та освітніх програм, за якими ведеться підготовка в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова.
«11» 10 2025 р.
Розробник(и):
Доцент кафедри менеджменту,
кандидат економічних наук, доцент Сергій СЕРГІЙЧУК

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «ПІДПРИЄМНИЦТВО» розглянуто на засіданні кафедри менеджменту
Протокол №11 від «13» 11 2025 р.
Завідувач кафедри менеджменту
кандидат економічних наук, доцент Ігор СІРЕНКО

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «ПІДПРИЄМНИЦТВО» розглянуто Науково-методичною комісією факультету економіки моря
Протокол №18 від «14» 11 2025 р.
Декан факультету економіки моря,
кандидат економічних наук, доцент Вячеслав ІВАТА

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «ПІДПРИЄМНИЦТВО» погоджено з навчальним відділом
Начальник навчального відділу
кандидат технічних наук, доцент Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «ПІДПРИЄМНИЦТВО» затверджена Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 9 від «26» 11 2025 р.
Голова НМР НУК
кандидат технічних наук, доцент Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2025
© Сергійчук С.І., 2025

ЗМІСТ

ВСТУП 4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета та завдання навчальної дисципліни 6
3. Передумови для вивчення дисципліни 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни 7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування 11
7. Форми поточного та підсумкового контролю 12
8. Критерії оцінювання результатів навчання 13
9. Засоби навчання 14
10. Рекомендовані джерела інформації 14

ВСТУП

Анотація

Курс «Підприємництво» є однією із складових комплексної підготовки фахівців підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей та освітніх програм.

Курс пропонує комплексне вивчення основних аспектів підприємницької діяльності. Розглянуто сутність підприємництва, його принципи та функції. Увага приділена різноманітним видам підприємництва, зокрема виробничому, торговельному, біржовому та сфері послуг. Курс розглядає підприємства як форму організації підприємницької діяльності, включаючи їх види за різними критеріями. Особлива увага приділяється організації підприємницької діяльності, включаючи вибір ідеї, способи створення бізнесу та реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності. Курс охоплює питання планування підприємницької діяльності, ресурсного забезпечення, оцінки ефективності проектів, соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика підприємця.

Ключові слова: підприємництво, бізнес, менеджмент підприємницької діяльності, видам підприємництва, соціальна відповідальність бізнесу.

Summary

The course «Entrepreneurship» is one of the components of the comprehensive training of specialists of the first (bachelor's) level of higher education of all specialties and educational programs.

The course offers a comprehensive study of the main aspects of entrepreneurship. The essence of entrepreneurship, its principles and functions are considered. Attention is paid to various types of entrepreneurship, including manufacturing, trading, stock exchange and service industries. The course examines enterprises as a form of business organization, including their types according to various criteria. Particular attention is paid to the organization of entrepreneurial activity, including the choice of an idea, ways of creating a business and registration of business entities. The course covers issues of business planning, resource provision, project performance evaluation, social responsibility of business and business ethics of an entrepreneur.

Keywords: entrepreneurship, business, business management, types of entrepreneurship, social responsibility of business.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td rowspan="7">Усі спеціальності та освітні програми, за якими ведеться підготовка в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 1</td><td rowspan="2">3</td><td rowspan="2">3</td></tr>
<tr><td>Електронний адрес РПНД
на сайті Університету</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання: не має</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 150</td><td>5</td><td>5</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4;
самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="11">Освітній рівень: перший (бакалаврський)</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>138 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю:
комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Підприємництво» є ознайомлення студентів з теоретичними та практичними аспектами організації та управління підприємницькою діяльністю. Курс спрямований на розуміння основних принципів та практичних аспектів ефективного ведення бізнесу, включаючи розробку стратегій, планування ресурсів, вирішення проблем, пов'язаних з управлінням та прийняття рішень, а також розвиток навичок управлінської компетентності та креативного мислення в контексті підприємницької діяльності. Крім того, метою є підготовка студентів до успішного функціонування у сучасному бізнес-середовищі та стимулювання їхнього підприємницького потенціалу.

Завданнями навчальної дисципліни «Підприємництво» є формування у здобувачів освіти відповідно до освітньо-професійної програми загальних та фахових компетентностей:

- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність визначати перспективи розвитку організації;
- здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту;
- здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту;
- здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни «Підприємництво» не має.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких результатів навчання:

– демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства;

– демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;

– описувати зміст функціональних сфер діяльності організації;

– виявляти навички організаційного проектування;

– застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації;

– демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи;

– мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації;

– оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Менеджмент підприємницької діяльності.

Тема 1. Теоретичні засади підприємництва

Сутність підприємництва. Основні принципи та функції підприємницької діяльності. [1] с. 5-52, [2] с. 12-22, [3] с. 8-57.

Тема 2. Види підприємництва

Виробниче підприємництво. Торговельне (комерційне) підприємництво. Біржове підприємництво. Підприємництво у сфері послуг. [1] с. 75-247, [2] с. 53-56, [6] с. 104-140.

Тема 3. Підприємство як форма організації підприємницької діяльності. Види підприємств

Види підприємств за метою й характером діяльності. Види підприємств за способом створення (заснування) та формування статутного капіталу. Види підприємств за формами власності майна. Види підприємств за національною належністю капіталу. Види підприємств за технологічною цілісністю і

ступенем підпорядкування. Види підприємств за розмірами. [1] с. 53-74, [2] с. 78-106, [3] с. 141-179.

Тема 4. Організація підприємницької діяльності

Обґрунтування і вибір ідеї підприємницької діяльності. Способи створення бізнесу. Реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Основні етапи реєстрації юридичних осіб. [1] с. 107-124, [2] с. 126-147, [3] с69-79.

Тема 5. Планування підприємницької діяльності

Бізнес-планування. Розроблення бізнес-плану. Склад основних розділів бізнес-плану. Основні показники ефективності проекту. [1] с. 322-344, [2] с. 148-173, [3] с. 86-109.

Тема 6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності

Матеріальні ресурси. Нематеріальні ресурси. Трудові ресурси. Фінансові ресурси. Інвестиції в підприємницькій діяльності. [1] с. 345-362, [2] с. 286-356, [6] с. 33-54.

Тема 7. Ефективність підприємницької діяльності

Результати підприємницької діяльності. Показники ефективності використання трудових ресурсів. Рентабельність. Шляхи підвищення ефективності підприємницької діяльності. [1] с. 397-443, [3] с. 65-77.

Тема 8. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика

Соціальна відповідальність бізнесу. Складові соціальної відповідальності. Ділова етика підприємця. [1] с. 444-467, [3] с. 154-173.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Менеджмент підприємницької діяльності										
Тема 1. Теоретичні засади підприємництва	19	4	–	4	11	19	1	–	1	17
Тема 2. Види підприємництва	19	4	–	4	11	19	1	–	1	17
Тема 3. Підприємство як форма організації підприємницької діяльності. Види підприємств	19	4	–	4	11	19	1	–	1	17
Тема 4. Організація підприємницької діяльності	19	4	–	4	11	19	1	–	1	17
Тема 5. Планування підприємницької діяльності	19	4	–	4	11	19	1	–	1	17
Тема 6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності	19	4	–	4	11	19	1	–	1	17
Тема 7. Ефективність підприємницької діяльності	19	4	–	4	11	19	0	–	0	19
Тема 8. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика	17	2	–	2	13	17	0	–	0	17
Разом за курсом	150	30	–	30	90	150	6	–	6	138

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Прості й складні проценти	4	1
2	Майбутня вартість ануїтету	4	1
3	Теперішня вартість ануїтету	4	1
4	Ставка дисконтування, звичайний і дисконтований період окупності інвестицій	4	1
5	Чиста теперішня вартість, індекс прибутковості	4	1
6	Звичайна і модифікована внутрішня норма рентабельності	4	1
7	Алгоритм написання тез доповідей	4	0
8	Оформлення і публікація тез доповіді	2	0
	Разом	**30**	**6**

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає підготовку до лекційних занять; самостійне поглиблення знання за темами дисципліни; підготовку до практичних робіт; написання рефератів та підготовку презентацій; підготовку до поточних модульних контрольних робіт; підготовку до заліку.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **денної** форми навчання:

– підготовка до лекційних занять – 1 година на 1 лекцію;

– підготовка до практичних занять – 1-3 години на 1 заняття;

– написання есе або аналітичний огляд – 15 годин на 1 роботу;

– підготовка до контрольних заходів – 10-20 годин на 1 захід.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **заочної** форми навчання:

– підготовка до лекційних занять – 2 години на 1 лекцію;

– підготовка до практичних занять – 3-5 годин / 1 заняття;

– опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни – 40 годин;

– підготовка до контрольних заходів – 20-30 годин на 1 захід.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	10	20
2	Підготовка до практичних робіт: – вивчення тем курсу за списком основної літератури для виконання тестів та обґрунтування ситуаційних задач; – написання індивідуальної наукової роботи та її презентація	30 30	40 40
3	Підготовка до модульних контрольних робіт	20	38
	Разом	90	138

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

1. Лекції є одним з найпоширеніших методів навчання, де викладач передає інформацію студентам за допомогою усної презентації.

2. Семінари та дискусії надають студентам можливість обговорювати та аналізувати концепції підприємницької діяльності, розв'язувати кейси та взаємодіяти з іншими студентами.

3. Кейс-стаді передбачає аналіз реальних ситуацій в бізнесі, що допомагає студентам розвивати аналітичні та прийняття рішень.

4. Рольові ігри та симуляції дають студентам можливість відтворити реальні ситуації організації власного бізнесу і випробувати різні стратегії.

5. Створення проектів, які вимагають використання навичок лідерства, сприяє розвитку практичних навичок та здатності працювати в команді.

6. Інтерактивні онлайн-курси та вебінари дозволяють студентам отримувати доступ до матеріалів навчання у будь-який час та взаємодіяти з викладачем та іншими студентами в онлайн-середовищі.

7. Менторство та керівництво – надання можливості студентам працювати з досвідченими підприємцями або наставниками для отримання особистого керівництва та порад.

8. Самостійне вивчення та дослідницька робота дозволяє студентам розвивати навички критичного мислення та саморегуляції.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

1. Тестування з відкритими та закритими питаннями, де студенти відповідають на питання або розв’язують завдання, які можуть бути як об'єктивними (закриті питання) так і суб'єктивними (відкриті питання).

2. Кейс-стаді – студентам може бути запропоновано аналізувати кейси та розробляти рекомендації на основі своїх знань та розуміння проблеми.

3. Використання портфоліо дозволяє студентам демонструвати свої досягнення, роботи та проекти протягом певного періоду навчання.

4. Проекти та практичні завдання – оцінка може ґрунтуватися на виконанні студентами конкретних завдань або проектів, де вони можуть показати свої навички та розуміння матеріалу.

5. Оцінка під час виступів – студенти можуть бути оцінені за їхні виступи, презентації або участь у дискусіях.

6. Автентичні завдання – це завдання, які моделюють реальні ситуації та вимагають від студентів застосовувати свої знання та навички на практиці.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок з поточного контролю та оцінюється за 100-бальною системою Університету. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше). Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю і оцінювання результатів виконання практичних і самостійних робіт

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Задачі вирішено вірно, у висновках проведена коректна інтерпретація результатів. Надані повні усні відповіді на запитання стосовно ситуаційних задач
6-8	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Студент надає відповідь не на всі запитання під час обговорення ситуаційних задач
4	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент наводить потрібні формули. Розв'язує задачу користуючись алгоритмом. У висновках є помилки та неточності
2	Студент складає скорочену умову задачі, робить обчислення лише за готовою формулою
0	Студент не розв'язує задачі
Максимальна оцінка студента за даний компонент 70 балів (7 практичних і самостійних робіт по 10 балів, для заочної форми виконуються всі самостійно)	

Форми контролю і оцінювання результатів модульного контролю

Кількість балів	Критерії оцінювання
30	Робота виконано вірно, логічно, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки
20-25	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
25	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
10	Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Студент не дає відповіді.
Максимальна оцінка студента за даний компонент 30 балів	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних робіт	7х5 балів = 35 балів	–
Виконання самостійних завдань	7х5 балів = 35 бали	7х10 балів = 70 балів
Модульний контроль	30 балів	30 балів
Всього	100 балів	100 балів

9. Засоби навчання

Дистанційне навчання за допомогою Google Classroom, посилання: https://classroom.google.com/c/NTQ3MjMyNTAwNTEy?cjc=veoixir

Безкоштовні електронні інструменти: Zoom, зошит Linoit, онлайн-дошка Padlet, соціальна бізнес мережа LinkedIn, онлайн інструмент canvanizer.com, таск-менеджер Trello, платформа Дія.Бізнес, Google-додатки, YouTube та інше.

Для лекційних очних занять: мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча проекційна апаратура (ноутбук, відеокамера, проектор, екран, смартдошка).

Бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Валінкевич Н.В. Основи підприємництва: підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с. URL: https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8104/Основи%20підприємництва.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Марченко В. М. Основи підприємницької діяльності : підручник / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. – 515 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstreams/33c15d6e-fc4f-4cdc-a2a0-5c39384781b5/download

3. Панченко С. В. Підприємництво [Текст] : підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. – Харків : УкрДУЗТ, 2018. – Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. – 241 с. URL: http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/2426/1/Підручник.pdf

Допоміжна література

4. Антонюк Д. А. Підприємництво в сучасних умовах розвитку України [науково-практичний посібник] / Д. А. Антонюк, Л. М. Бухаріна, О. А. Онищенко, В. О. Шишкін. – Запоріжжя : Запорізький національний

університету, 2018. – 428 с. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php?file=/289138/mod_resource/content/1/Підприємництво%20підручник.pdf

5. Біляк Т.О. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум: Навчальний посібник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. 280 с. URL: https://e-tk.lntu.edu.ua/pluginfile.php/26877/mod_resource/content/0/Підприємництво%20та%20основи%20бізнесу.%20Практикум.pdf

6. Панченко С. В. Підприємництво [Текст] : підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. – Харків : УкрДУЗТ, 2018. – Ч. 2. Реалізація підприємницької діяльності у сучасних ринкових умовах. – 228 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/l_2081_73402061.pdf

Інформаційні ресурси в інтернет

7. Підприємництво. Власна справа в Україні [онлайн-курс]/ Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+ENTREPR101+2016_T1

8. Введення в підприємництво [онлайн-курс]. URL: https://www.youtube.com/watch?v=DWCJV4B6EBI

9. 25 уроків бізнес-лідерства для підприємця [електронний ресурс]. URL: https://www.bizmaster.xyz/2018/06/25-urokiv-biznes-liderstva-dlya-pidpryemcya.html